

Heilbrigðisráðuneytið
Síðumúla 24
108 Reykjavík
Sent í samráðsgátt stjórnvalda

Reykjavík, 15. febrúar 2023.

Efni: Umsögn við drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um tæknifrjóvgun og notkun kynfrumna og fósturvísa manna til stofnfrumurannsókna nr. 55/1996 (geymsla og nýting fósturvísa og kynfrumna).

Félagsráðgjafafélag Íslands þakkar fyrir tækifæri til að veita umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um tæknifrjóvgun og notkun kynfrumna og fósturvísa manna til stofnfrumurannsókna nr. 55/1996 (geymsla og nýting fósturvísa og kynfrumna) sem liggur fyrir í samráðsgátt stjórnvalda. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að frumvarpið feli í sér breytingu á ákvæðum laganna sem kveða á um eyðingu kynfrumna og fósturvísa við andlát eða sambúðarslit þrátt fyrir að geymslutími þeirra sé ekki liðið. Í frumvarpinu er lagt til að kynfrumum einstaklings, sem hefur lagt til kynfrumur í tæknifrjóvgunarferli með maka sínum en andast síðar, sé ekki eytt sjálfkrafa. Einnig að andlát eða slit sambúðar eða hjúskapar leiði ekki til þess að fósturvísunum verði sjálfkrafa eytt. Að því gefnu að fyrir liggi upplýst og skriflegt samþykki viðkomandi.

Félagið fagnar frumvarpsdrögunum og styður að þessi breyting verði að veruleika. Það er mikilvægt að einstaklingar hafi ákvörðunarvald yfir kynfrumum sínum og fósturvísunum sem þeir hafa staðið að og eiga í geymslu. Nýting fósturvísa sem fást með tæknifrjóvgunarferli á ekki að vera háð því að upphaflegt sambúðarform þeirra einstaklinga sem stóðu að tæknifrjóvgun haldist óbreytt og ættu aðilar að hafa möguleikan á að gera með sér samkomulag um nýtingu fósturvísa eftir slit á hjúskap eða sambúð. Það sama á við ef annar aðilinn andast. Með því að veita maka sínum heimild til að nýta kynfrumur eða fósturvísa eftir andlát sitt er til dæmis opnað á möguleika fyrir fjölskyldur sem eiga börn fyrir að þau fái alsystkini. Einnig gæti þetta verið eina tækifærið til barneigna fyrir eftirlifandi maka þar sem viðkomandi hefur mögulega ekki aðrar nothæfar kynfrumur en þær sem þegar hafa verið lagðar til í tæknifrjóvgunarferli eða eru í fósturvísunum. Einstaklingar eiga að hafa frelsi til að ráðstafa kynfrumum sínum eða fósturvísunum sjálfir og geta arfleitt eftirlifandi maka að þeim. Sama ætti að eiga við þegar um slit á hjúskap eða sambúð er að ræða.

Félagsráðgjafafélag Íslands er tilbúið að fylgja athugasemdum sínum eftir sé þess óskað.

Með vinsemd og virðingu,
f.h. Félagsráðgjafafélags Íslands

Steinunn Bergmann
formaður